

JÄGALA JÖE VALGALAS ASUVAD

Soodla pais ja veehoidla asuvad

Jägala jõe valgala on 1481 km² ja see on Soome lahte suubuvatest Eesti jõgedest Narva jõe järel suurim. Jägala jõgi saab alguse Pandivere kõrgustikult Ahula külast ja suubub Ihasalu lahte. Jõe pikkus on 98,9 km ja üldlang 82 m. Ümbes 4 km enne suuet on ligi 8 meetri korgune Jägala juga.

Jõe suhteliselt suur lang on läbi aegade lõonud eeldused veejõu kasutamiseks. EMSi toimetistes nr 8 on Anto Juske andnud ülevaate vesiehitistele ajaloost.

Aiates 1970ndatest hakati Jägala jõest juhtima vett ka Piritat jõkke, et Piritatüümiste kanali kaudu kasutada seda Tallinna veevarustuses. Mõned aastad tagasi Keskkonnameabe Keskkuses paistude registri koostamisel leiti Jägala jõel 18 paisu või nende varet.

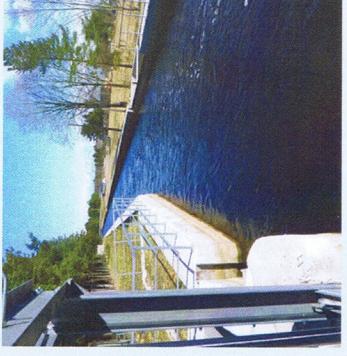
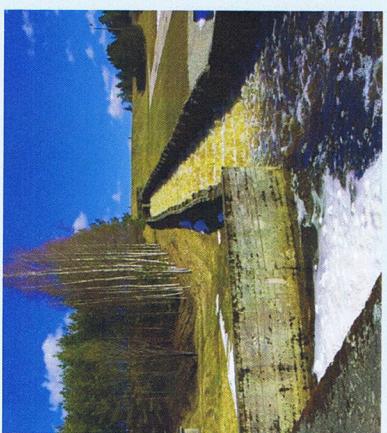
Jägala jõe ülemi ooksule

jääb ka endine Põhja-Tammsaare talu, kus sündis Anton Hansen Tammsaare, kes oma romaanis "Tõde ja õigus" on värvikult kirjeldanud maade kuvendamisega seondurat.

Vee- ja maaparandusühiskute kujunemist. Järvamaal on põhjakult käsitlenud Vello Jõeloo oma artiklis EMSi toimetistes nr 7.

Käesolev voldlik käsitleb Tallinna piinaveehardegaga seotud vesiehitisi ja jõe alamjooksul olevaid hüdroelektrijaamu. Piinaveehaarde rajatised projektteeriti Eesti Maaparandusprojektis teeneka hüdrotehnika inseneri Valdeko Raigi juhendamisel ja nende ehitajaks oli põhiliselt Tallinna EPT.

Sae-Paunküla (Jägala–Paunküla) veejuhe

Jägala joa hüdroelektrijaam

asub Jägala jõa lächedal, milles allavoolu asuv jaam saab vee 850 m pikkuse derivatsioonikanali kaudu. Veejõuaam rajati 1917. aastal ühe Jägala puupiipavabriku osana. Vee suunamiseks derivatsioonikanalisse on joast 400 meetrit vastuvoolu jõele rajatud 90 meetri pikune 11 avaga r/b pais, mis töstab veeraset 1,2 m. Kahele avale on paigaldatud metallvarjaid, mis tagavad veelosas nöutud vooluhulgad. Jõe maksimaalsed vooluhulgad ületavad 100 m³/s, keskmised on 4,2–19,6 m³/s ja minimaalsed 0,3–4 m³/s, sanitaarvoolu hulk on 1,7 m³/s. Vooluhulrade juhtimiseks on paigaldatud variatద derivatsioonikanali alguses ja lõppu ning nende juhtimine tolmub automaatselt koos paisu vajadega, et vältida vee taseme kõlumist rohkem kui 30 cm. Hüdroelektrijaama on paigaldatud kolme turbini koguvõimsus on 2 MW. Jaam taaskäivitati 2008. aja see kuulub OÜ-le Jägala Energy.

Linnamäe hüdroelektrijaam

asub ja ligi 1,5 km jõe suudmest ülesvoolu ja kuulub ASile Eesti Energia. Veejõuaama esimene projekt valmis 1917. aastal, selle koostas Helsingi ülikooli professor Axel Werner Jusellius. Jaama saadi ehitama asuda 1922. aastal ja jaan lätlati tööl 17. aprillil 1924. aastal ja samal aastal tunnistati rajatis kauneimaks tööstusühitiseks.

Sõjamöllus sai jaam ülatuskult kannatada. Pärast sõda mõeldi mitmel korral jaama taastamisele, kuid hiljem sellest loobutti, kuna Kirde-Eesti elektrijaamadest saadi odavat elektreenerit. 1990ndatel lõpus Soome firma Fortum koostöös Iru Elektrijaamaga tellisid HEJ ja taastamisprojekti ning ehitustööd tehti 2001.–2002. aastail. Jaamas on kolm turbini koguvõimsusega 1,1 MW.

Kaunissaare pais ja veehoidla

vee isevooleks suunamiseks on ligi 37 km piikusele veejuhtimale rajatud 4 veehoidlat, 9 paisu ja liigveelasket, 3 düürkit, 7 veenõõduposti, ligi 40 km teid ja teenindus- ning eluhooned. Kanali arvutuslik vooluhulk on Soodla–Jägala 10igul 1,5 m³/s ja subumisel Piritatöökse 2,5 m³/s. Ehitustöödega alustati 1975. aastal ja kõik vesiehitised olid valmis 1987. aastaks.

vee juhtimiseks vee eeminetatud kanalis. Paisutustõrge on 3,7 m, Qmax 1% on 145 m³/s ja Jägala jõe valgala paisu profiilis 830 km² veehoidla kasutusmaht ligi 1 miljon m³ ja pindala koos saartega 30,4 ha. Liigveelaskmed on neli 8 meetri tulust ja 3,7 meetri kõrgust tasapinnalist metallvarja. Paisu alavalee on 2003. aastal rajatud hüdroelektrijaam, mille võimsus on 250 kW.